

Màster en Arts Visuals i Educació: un Enfocament Construcccionista
Memòria de Pràctiques | Tutor: Fernando Herráiz
Curs 2018-2019

La deriva dels Deriva Mussol
Memòria de pràctiques

Aina Roca Anfruns

Índex

INTRODUCCIÓ	3
CARTOGRAFIA DE L'EXPERIÈNCIA	4
VIC · situar el context ·	6
ACVic	6
H.AAC	6
Deriva Mussol	6
El meu punt de partida	7
OLOT · les nocions de paisatge ·	8
Visita a l'Observatori del Paisatge d'Olot. 5 de febrer de 2019	10
Deriva Mussol: qui som, com hem arribat aquí, quins interessos tenim	10
L'Observatori del Paisatge: el patrimoni ordinari i la vivència del paisatge	11
De visita institucional a visita relacional	11
TARRAGONA · art i política ·	12
Trobada a Tarragona. 18 de febrer de 2019	14
Els perímetres	14
I per què Tarragona?	14
Quan l'art es troba amb la política	14
Preparació de propostes (grup de Vic)	15
SAVASSONA I SANT FELIUET · les relacions ·	16
L'HOSPITALET DE LLOBREGAT · reflexió i mirada ·	18
LAHTI I HÄMEENLINNA (FINLÀNDIA) · derIBA ·	20
<i>Beyond Text</i>	20
Deriva a Lahti. Caminem i Parlem	21
<i>Translation</i>	21
TERRASSA · l'imaginari ·	25
BARCELONA · compartir ·	26
Presentació amb el grup: cartografiada, corporitzada, improvisada	26
A qui em dirigeixo?	28
Què m'ha mostrat el mapa?	28
Fer el mapa	30
LLOCS QUE NO SURTEN AL MAPA · llegir i rellegir ·	31
Les capes i el caminar	31
BIBLIOGRAFIA	33

INTRODUCCIÓ

He fet les pràctiques amb Deriva Mussol, un col·lectiu que a partir del caminar i de la deriva explora i planteja diferents tipus de propostes en el context de les pràctiques artístiques contemporànies. Deriva Mussol forma part del viver de projectes d'ACVic Centre d'Arts Contemporànies, l'entitat que acull aquesta proposta de pràctiques.

Per parlar d'aquesta experiència i dels aprenentatges que se n'han derivat he estructurat la memòria a partir dels recorreguts que he fet durant aquest període. Parteixo d'un mapa on represento els punts geogràfics on hi ha hagut alguna activitat vinculada amb les pràctiques i, des de cada lloc, explico els moments o escenes en les que he participat per vincular-les amb els aprenentatges que m'ha aportat cada situació en relació a la pràctica dels Deriva Mussol i en relació a la meua pròpia experiència del caminar.

CARTOGRAFIA DE L'EXPERIÈNCIA

Per relatar l'experiència de pràctiques parteixo d'un mapa del territori, una representació dels punts geogràfics que tenen alguna vinculació amb les pràctiques. El mapa em permet representar els llocs on he estat durant les pràctiques i alhora representa els moviments, els desplaçaments, la pròpia deslocalització d'aquesta experiència.

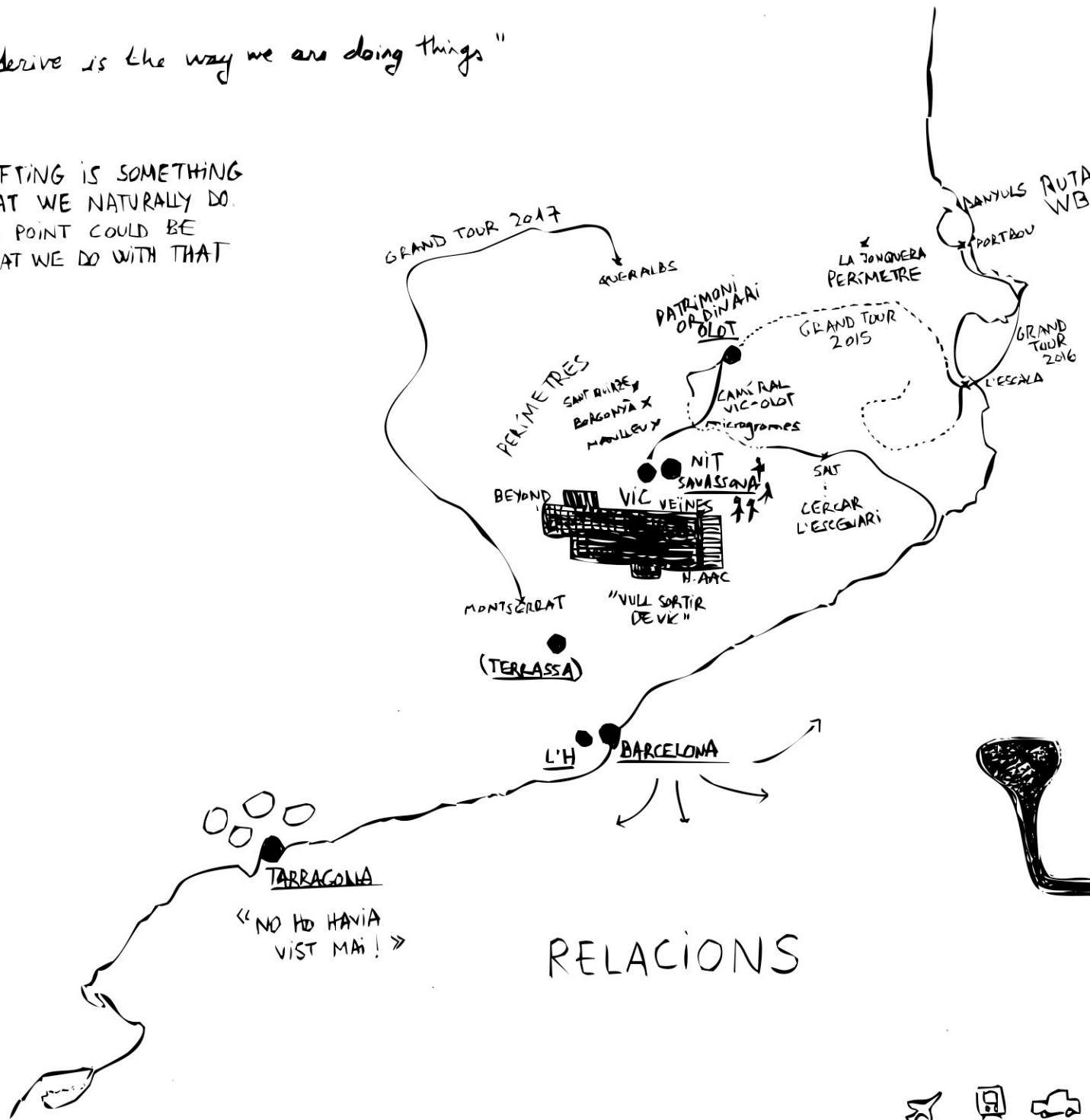
El mapa podria anar incorporant diferents capes de representació de les experiències relacionades amb Deriva Mussol i amb el caminar:

- Llocs on he estat durant les pràctiques
- Llocs caminats abans de les pràctiques (experiències prèvies amb Deriva Mussol i altres experiències del caminar en el context de les pràctiques artístiques)
- Llocs simbòlics (per representar els referents que han aparegut, d'on venen, com es connecten, com apareixen).

"derive is the way we are doing things"

DRIFTING IS SOMETHING THAT WE NATURALLY DO. THE POINT COULD BE WHAT WE DO WITH THAT

RELACIONES

VIC

- situar el context -

Començo aquest recorregut a Vic, la ciutat on visc i la ciutat on s'ubica ACVic Centre d'Arts Contemporànies, el centre amb el que he vinculat aquestes pràctiques i que acull Deriva Mussol en el seu viver de projectes.

ACVic

ACVic Centre d'Arts Contemporànies és un equipament cultural públic ubicat a la ciutat de Vic que d'acord amb la seva missió promou la creació, investigació, producció i difusió de pràctiques artístiques contemporànies. La seves línies d'actuació parteixen d'un posicionament clar que posa en relació l'art amb l'educació, el territori i l'espai social. Com a centre d'art de titularitat pública compta amb el finançament del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i de l'Ajuntament de Vic, i està gestionat per H. Associació per a les Arts Contemporànies.

H.AAC

H. Associació per a les Arts Contemporànies (H.AAC) és una associació sense ànim de lucre que va néixer a Vic el 1991 i des de llavors ha impulsat i realitzat activitats que fomenten la creació artística i el pensament en el context contemporani. Durant tots aquests anys ha portat a terme projectes en diversos àmbits (organització de la QUAM Quinzena d'Art de Montesquiú, edició de textos, producció d'exposicions, organització de conferències i debats...) que l'han situat com un referent destacat en el context de l'art i el pensament contemporanis a Catalunya. ACVic va néixer gràcies a la cooperació entre el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Vic i H. Associació per a les Arts Contemporànies, i des del 2009 l'activitat d'H.AAC com a associació s'ha centrat principalment en la gestió del centre ACVic. Soc membre d'H.AAC des del maig de 2010 i formo part de la Junta directiva com a vocal.

Deriva Mussol

Deriva Mussol són, com ells mateixos es defineixen, en Jordi Lafon i l'Eva Marichalar-Freixa, més aquelles persones que participen en les seves propostes. Tots dos són artistes amb trajectòries diferents, vinculades a les arts visuals, a les arts performàtiques i a l'educació. Fa 7 anys van iniciar aquest projecte fruit d'un interès compartit en el caminar com a pràctica estètica i en la noció de deriva. Al llarg d'aquests anys han fet diferents propostes i accions, algunes conjuntes i altres individuals. El trajecte que han fet fins aquí no estava programat o planificat. Parteixen d'un interès compartit i un posicionament clar sobre com entenen la deriva.

El meu punt de partida

Començo aquest recorregut a Vic i ho faig precisament des d'aquí per remarcar que en aquest procés de pràctiques no partia de zero. Parteixo d'un entorn conegut amb moltes capes de relacions i vinculacions prèvies. Abans de les pràctiques havia participat varies vegades en les propostes de Deriva Mussol com a caminant, he compartit amb ells altres experiències al voltant del caminar i tenim interessos i llocs on ens anem trobant i entrellaçant. També parteixo d'un interès al voltant de la noció de marges (que desenvoluparé en el marc del Treball Final de Màster) que connecta d'una manera molt clara amb algunes de les propostes de Deriva Mussol.

Tot aquest bagatge previ ha configurat el meu rol com a estudiant de pràctiques i la nostra forma d'interaccionar, de manera que el meu paper s'ha mogut entre la participació, l'observació i la reflexió. A l'inici de les pràctiques no vam definir unes funcions concretes, sinó un començar a acompanyar en el que ells anaven fent. I a partir d'aquí anar veient el que passava. He fet algun suport puntual per documentar, però sobretot la meva funció ha estat la d'acompanyar i integrar-me amb ells durant aquest període, tal com integren altres persones en funció dels projectes que van tirant endavant. Això de fet connecta molt amb la manera de fer pròpia dels Deriva Mussol. Partim d'una relació de confiança.

OLOT
· les notions de paysage ·

Visita a l'Observatori del Paisatge d'Olot. 5 de febrer de 2019

La primera activitat a la que vaig participar com a estudiant en pràctiques va ser una visita a l'Observatori del Paisatge d'Olot. Aquí vaig començar a veure per primera vegada els Deriva Mussol des de dins i vaig descobrir-ne aspectes que em quedaven amagats. Com es presenten, com es relacionen, com interaccionen entre ells i amb l'entorn, i com ho fan en contextos institucionalitzats que acostumen a tenir uns codis de comunicació molt establerts.

Deriva Mussol: qui som, com hem arribat aquí, quins interessos tenim

Qui som?

Deriva Mussol són en Jordi i l'Eva, i avui també som en Sebastià i jo. En Sebastià va conèixer els Deriva Mussol fa dos o tres mesos, té interès per la fotografia i el caminar i s'ha anat vinculant amb ells. Com? Quin paper hi juga? No ho puc definir d'una manera concreta. El meu rol sembla una mica més definit perquè sóc estudiant en pràctiques, tot i que la meua vinculació amb ells ve de més lluny. En realitat el que em sorprèn és aquesta porositat i flexibilitat a l'hora de definir qui són Deriva Mussol. Són en Jordi i l'Eva i, alhora, tots els que hi volem ser.

Com hem arribat aquí?

Aquesta visita neix d'un interès per conèixer, per relacionar-se amb agents que poden tenir algun tipus de connexió amb els interessos de Deriva Mussol. Per què aquesta visita en aquest moment i amb aquesta institució? Un dels aspectes que surt és com els Deriva Mussol es construeixen en xarxa i amb els altres. Es deixen portar per les connexions que van trobant, d'una manera més o menys casual, aleatòria, improvisada. Es mouen des d'una actitud d'obertura i curiositat. En aquest cas concret, fa uns mesos van participar com a assistents a una jornada sobre paisatge i refugi que es va fer a la Colònia Güell organitzada per l'Observatori del Paisatge, i d'allà va sorgir l'interès d'anar a conèixer les persones d'aquesta entitat. El propòsit no va més enllà d'això. Conèixer, intercanviar, explorar. Tenen una manera de funcionar molt orgànica i natural, com el caminar.

Quins interessos ens mouen?

Un altre aspecte que em sorprèn de la reunió és veure com s'expliquen, com es presenten. Parlen dels seus interessos sobre el territori, el caminar, la reflexió i el documentar. S'expliquen a través d'algunes de les seves experiències i de les propostes que estan treballant. Al llarg de la conversa van apareixent aspectes que els defineixen. La participació oberta, l'accessibilitat de les propostes perquè hi pugui anar tothom, la importància de les relacions i els vincles amb les persones i els llocs, i d'una manera molt destacada la pròpia noció de deriva. El caminar des de la deriva i l'organitzar des de la deriva. La seva manera de funcionar com a col·lectiu parteix d'aquesta noció. Els seus objectius van canviant i hi ha molta flexibilitat i adaptació a cada context.

Tenen una voluntat de traduir les seves experiències, registrar-les i documentar-les, però no tenen un únic mètode estàndard per fer-ho. En funció de cada proposta les formes de registrar i documentar poden anar variant.

L'Observatori del Paisatge: el patrimoni ordinari i la vivència del paisatge

Quan en Pere Sala, el director de l'Observatori del Paisatge, explica l'Observatori de seguida apareixen punts de connexió i interessos comuns. Parteixen d'una mirada sobre el paisatge des del territori, des dels espais quotidians i des de la perifèria, i de fet parlen del terme *patrimoni ordinari* per referir-se a aquests aspectes. La mirada de l'Observatori no és únicament tècnica. Sempre relacionen la mirada científica contrastada amb la percepció de la gent que viu al lloc. Els interessa la mirada perceptiva del paisatge, la vivència. Tenen interès en aspectes relacionats amb paisatge i salut (des del punt de vista relacional i emocional), paisatge i identitats, etc. La noció de paisatge de l'Observatori és molt àmplia i el seu posicionament connecta molt amb els interessos de Deriva Mussol. Hi ha un punt de trobada molt clar.

De visita institucional a visita relacional

Un dels aspectes que m'interessa d'aquesta trobada és veure com una *visita institucional*, amb els seus codis de comunicació coneguts i que formen part del nostre imaginari, va passar a ser -des de la meua mirada- una *visita relacional*. Hi va haver els elements institucionals i formals que coneixem (una sala de reunions, unes targetes, un ordre i una manera de relacionar-se), però alhora el que em va cridar l'atenció és el que no hi va haver, i és això el que em va fer observar la trobada d'una altra manera. El que no hi va haver va ser un objectiu concret i definit, una petició, un resultat esperat. El que tenia valor era la trobada en sí. Conèixer, des de la curiositat i l'obertura. I aquesta manera de situar-se respon a un posicionament intencionat i volgut de Deriva Mussol que per mi té molt interès.

TARRAGONA

- art i política -

Trobada a Tarragona. 18 de febrer de 2019

El febrer es va fer una trobada a Tarragona per parlar d'una proposta de Deriva Mussol amb diferents persones vinculades al territori, i la majoria amb una connexió prèvia amb Deriva Mussol. Hi van participar la Iolanda, coordinadora del Màster en Antropologia Urbana de la URV, en Gaspar, professor del màster i que coneix en Jordi per altres projectes artístics, l'Àlvar, artista de Tarragona que també té una relació prèvia Deriva Mussol, i des de Deriva en Jordi, l'Eva, en Sebastià i jo. Hi havia més persones convidades que no van poder assistir a la reunió però que estan en un grup de WhastApp ("Perímetre Tarragona").

Els perímetres

Una de les propostes de Deriva Mussol és caminar els perímetres de ciutats i pobles, recorrent els límits que voregen les zones urbanes. Ja porten varies experiències fetes (a les quals havia participat com a caminant abans de les pràctiques) i en aquests moments estan preparant dues propostes noves: caminar el perímetre de Tarragona i caminar el perímetre de Terrassa. Sempre que surt una proposta d'aquest tipus busquen alguna connexió amb persones i agents del territori.

I per què Tarragona?

Els llocs no s'escullen perquè sí, sempre hi ha alguna vinculació que els porta a fer la proposta de perímetre. La idea de fer-lo a Tarragona va sortir durant l'experiència de *Caminar el perímetre* que es va fer l'abril de 2018. En aquella ocasió es van fer els perímetres de quatre pobles enllaçats per les vores de les estacions de tren que van de Vic cap als Pirineus (Manlleu, Torelló, Borgonyà i Sant Quirze de Besora). El dia del perímetre de Sant Quirze de Besora hi van participar dues persones de Tarragona, vinculades amb la vida política i cultural d'aquesta ciutat, i d'allí va sortir l'interès i la idea d'explorar aquesta possibilitat.

Els llocs es decideixen per la xarxa de persones. A partir d'aquí, Deriva Mussol no presenta una proposta tancada i definida. Busca els agents del territori, els vincles relacionals, planteja la proposta i deixa que la construcció sigui conjunta, compartida i oberta. Aquest és el plantejament que es posa sobre la taula el dia de la trobada a Tarragona.

Quan l'art es troba amb la política

Un dels aspectes que em va interessar més d'aquesta trobada és la vinculació de l'art amb la política, que en el cas de Tarragona s'evidencia d'una manera molt clara i des de perspectives diferents. Hi va haver un moment de la reunió a Tarragona que exemplifica molt bé aquesta connexió.

L'inici de la reunió va servir per situar i conèixer els diferents agents que ens trobàvem allà, explicar les pràctiques, les experiències, les mirades..., i així contextualitzar la proposta de fer el perímetre. En un moment de la reunió recordo que la Iolanda, que era el primer cop

que coneixia els Deriva i la proposta de fer el perímetre, va demanar: **“Quins són els resultats? Què s’espera?”**. Demanava una concreció, sobretot des del seu rol de coordinadora de màster. Què se li demanava exactament? Des de Deriva Mussol es va seguir explicant el seu plantejament. Fer el perímetre de Tarragona és una proposta, una eina per explorar, però que no té un objectiu decidit prèviament. L’objectiu es pot decidir de forma conjunta i deixar que surti de manera orgànica entre les persones involucrades en el projecte. El posicionament de Deriva Mussol és que no es plantegi com una activitat d’oci sinó que es faci amb una mirada crítica, però no plantegen una proposta tancada, definida i amb uns objectius concrets.

La conversa va continuar i es va començar a parlar de Tarragona, de les seves zones, dels barris, de possibles opcions i recorreguts que es podrien plantejar. Per ajudar a situar i visualitzar les zones que anaven sortint a la conversa la Iolanda va anar a buscar uns mapes turístics de la ciutat que hi havia per allà a la Universitat i els va portar a la sala de reunions. Quan van obrir els mapes va exclamar: **“No ho havia vist mai!”**. En aquell precís moment es va adonar de com es projectava la seva ciutat en el mapa turístic editat des de l’Ajuntament, i va veure amb sorpresa que algunes zones significatives de la ciutat es deixaven fora del mapa. El mapa turístic projectava una Tarragona i n’amagava una altra. En aquest moment es va fer molt evident la dimensió política de la proposta. Des de la meua posició d’observadora va ser com si a partir d’aquell moment ja no calgués explicar gaire res més sobre el plantejament o els objectius de la proposta. El mapa ja ho explicava. L’interès es va fer més evident.

Preparació de propostes (grup de Vic)

Tarragona és una ciutat amb una estructura molt complexa. El dia de la reunió es van acordar les dates en què es faria el perímetre de Tarragona (novembre 2019) i es va quedar per fer una segona trobada el mes de maig on cadascú pugui aportar propostes de possibles recorreguts o itineraris. Es pensaran propostes des del grup de persones vinculades al màster, des del grup de persones vinculades a la vida política i cultural de la ciutat i des de Deriva Mussol.

SAVASSONA I SANT FELIÜET
· les relacions ·

El 21 de febrer es va fer una *Vespertina a Savassona*, una deriva nocturna. Aquí hi vaig participar sobretot com a caminant. La proposta venia d'en Sebastià que convidava a fer un recorregut que per ell és molt significatiu des de fa anys.

Ens vam trobar un grup de vint-i-sis persones i vam caminar de fosc i en silenci seguint un corriol que va de Tavèrnoles a Savassona i fins a l'ermita de Sant Feliuet. Durant la caminada en Pep Madrenas, ceramista, ens va convidar a tots a portar un tros petit de fang a la mà que cadascú va modelar a la seva manera. Aquests fragments de fang es van recollir al final, es van enfornar i queden com a memòria d'aquell caminar junts.

Després de la caminada una part nombrosa del grup ens vam quedar a sopar a Tavèrnoles, i això també forma part de l'estar plegats. Des de Deriva Mussol es proposen caminades que després van acompanyades d'algun espai on es pugui compartir l'experiència, parlar, relatar, reflexionar.

D'aquesta experiència m'enduc la màgia de les derives nocturnes (que de fet és com van començar els Deriva Mussol), l'experiència del silenci, la importància de les persones i les relacions que són al centre de totes aquestes caminades, la constatació que Deriva som tots, la voluntat d'acompanyar el caminar amb espais de parlar i compartir i la dimensió reflexiva d'aquesta pràctica.

Uns dies després de la caminada Irene Solà, artista, escriptora i poeta que va venir a caminar a la Vespertina a Savassona, va escriure un article sobre aquesta experiència, i això em fa pensar precisament en com aquestes experiències acaben generant reflexions, pensament, connexions que van més enllà del caminar. Irene Solà (2019) relata molt bé en el seu article com els Deriva Mussol es plantegen "el caminar com una deriva, com un viure en moviment que ens permet pensar, veure, gaudir, compartir, relacionar-nos amb el paisatge, amb les històries que habiten els llocs, i viure i jugar".

L'HOSPITALET DE LLOBREGAT

· reflexió i mirada ·

El 27 de febrer en Jordi Lafon va fer una xerrada a l'auditori del Centre Cultural La Tecla Sala en el marc de l'exposició "ETHOS. L'empremta de la ciutat" que van realitzar alumnes de 4t del Grau en Disseny de l'Escola d'Art i Superior de Disseny Serra i Abella, amb l'objectiu de fer una revisió sobre la seva ciutat des de diferents perspectives. La xerrada es deia "La mirada orogràfica: la metàfora en el relat" i reflexionava sobre la noció de paisatge, el fet de caminar, el territori i la seva dimensió relacional i afectiva.

Les activitats que fa Deriva Mussol inclouen, a part de les propostes concretes del caminar, altres activitats que tenen a veure amb la reflexió, el pensament i l'educació. Em sembla interessant remarcar que com a col·lectiu inclouen tant les pràctiques que fan conjuntament com les activitats que fan a nivell individual i que estan vinculades amb la pràctica del caminar.

LAHTI I HÄMEENLINNA (FINLÀNDIA) - derIBA -

Beyond Text

De l'11 al 21 de març vaig tenir l'oportunitat de participar en un mòdul de formació superior en el marc del projecte europeu *Beyond Text*. La formació consistia en un programa intensiu sobre mètodes basats en les arts com a proposta metodològica en el camp de la investigació, de l'avaluació, i de la pràctica professional. El programa intensiu es va fer amb un grup tancat de participants a Lappeenranta-Lahti University of Technology LUT (Finlàndia) i l'últim dia es va fer el Multiplier Workshop on Arts Based Methodologies and Practices, una jornada oberta al públic que va tenir lloc a la Häme University of Applied Sciences (HAMK) de Hämeenlinna (Finlàndia).

Beyond Text és un projecte internacional que té com a focus principal crear una xarxa de professionals de diferents àmbits interessats en les arts com a proposta metodològica, tant en el camp de la investigació com en el camp de la pràctica professional. És un projecte Erasmus Plus que va començar la tardor del 2016 i que acabarà el proper mes de juny de 2019. El projecte està liderat pel grup de recerca RECAP (Centre for Research into Education, Creativity and Arts through Practice) de la Universitat de Chester, i hi participen investigadors del Regne Unit (University of Chester), de Finlàndia (LUT i RAG), Estònia (University of Tartu), Palestina (Bethlehem University i Alrowwad Cultural and Theatre Society) i Catalunya (UVic-UCC i La Nave Va).

La persona que lidera la participació en aquest projecte des de la UVic-UCC és l'Eva Marichalar-Freixa. Com a artista, docent i investigadora l'Eva vincula les experiències de Deriva Mussol i la mateixa noció de deriva amb el camp de l'educació, la indagació i la recerca, i aquest és un dels eixos principals que desenvolupa en els seus estudis de doctorat.

La primera trobada internacional de *Beyond Text* es va fer el maig de 2017 a Catalunya (deu dies a Vic i una jornada a Barcelona) i en aquella ocasió també vaig poder participar

en alguna sessió puntual. Va ser el meu primer contacte amb el món de la investigació basada en les arts, just abans de començar aquest màster.

Durant aquest període 2016-2019 els partners del projecte han treballat per dissenyar un mòdul formatiu en Investigació Basada en les Arts amb l'objectiu que a partir del 2019 es pugui oferir en diferents programes de màster o doctorat de les universitats europees que hi estiguin interessades. La trobada d'aquest mes de març a Finlàndia era una prèvia d'aquest mòdul formatiu i els partners van convidar a participar-hi a professionals i investigadors dels diferents països inclosos en el projecte. La formació inclou un e-book que estan acabant d'elaborar i que recull diferents propostes metodològiques sobre pràctiques basades en les arts.

Deriva a Lahti. Caminem i Parlem

L'experiència d'haver participat en aquesta formació donaria per molt, però en relació a les pràctiques m'interessa explicar el seminari que va conduir l'Eva sobre la deriva i el caminar com a proposta metodològica.

Durant la sessió l'Eva va situar els seus referents principals (sobre la deriva, el caminar, la improvisació i l'aprenentatge dialògic), vam conèixer altres experiències de persones que assistien al seminari i que tenen alguna connexió amb la proposta de Deriva Mussol, i finalment es va fer una pràctica de "caminar" i "parlar" a Lahti.

Sempre que he participat en alguna pràctica com a caminant en contextos vinculats amb les pràctiques artístiques contemporànies m'ha sorprès la reflexió que em generen aquestes experiències, i penso que aquesta part reflexiva es produeix també perquè hi ha una intenció que em predisposa a abordar l'acte de caminar amb una actitud determinada. Per això són tant importants els espais de "Parlem" que acompanyen sempre les caminades de Deriva Mussol. Com diu la mateixa Eva Marichalar-Freixa (2019) "The unlimited potentialities of this performative action greatly expand when we bring the experience of the *dérive* into conversation." (: 84)

Translation

Un darrer aspecte que em sembla molt important destacar del fet de plantejar el caminar i la deriva com una proposta metodològica, i que de fet ho faria extensiu a tots els tallers que es van presentar durant aquesta formació, és que qualsevol dels mètodes que es plantegen són exemples, inspiracions per buscar una manera pròpia de treballar des de les arts. Una de les paraules clau que em vaig endur després de dies intensius de formació va ser precisament el terme *translation*. La necessitat de traduir les experiències, digerir-les, apropiar-se-les per poder-ho adaptar a la pròpia pràctica i interessos. Com diu l'Eva Marichalar-Freixa (2019) en relació a la deriva i el caminar "the first thing to understand here is that this *method* has no strict *method*. That is why I write *method* in cursive. I would rather refer to this practice as a triggering situation for reflection and evaluation that anyone can end up undertaking in their own way. Moreover, I take this practice as successful when participants end up connecting it with their own fields and interests." (: 84)

Laura
TRANSLATION

ARTS BASED METHODS

THE DEFINITION: POSITIONING YOURSELF

BEYOND TEXT POSITION

process of investigation leading to new knowledge effectively shared

ARTS central role primary

ARTS-BASED METHODS → help to FIND THE QUESTION OF INVESTIGATION?

ARTISTIC RESEARCH
PRACTICE-BASED RESEARCH
...

POSITIONING ONESELF

ARTS-BASED METHODS

HOW TO USE ARTS-BASED METHODS

How can it help to find the question of investigation?

DIVERGENCE

CONVERGENCE

FEELING IT WITH MY BODY

flexible resistance

GOING ORIGINALLY #

WAYS OF REFLECTING
WAYS OF DISCUSSING

WALKING AESTHETIC PRACTICE

storytelling

autobiography

encountering people

site-specific

REFERENCES: FRANCESCO CARRERI, deirdre heddon

EVA

derive drift

Deriva MUSOI

Eva, Jendi and everyone who joins at any time

... Sebastia

Aina

...

STARTING 2-02-2012 22:00h, SNOW

Laura ARTIST THAT WALKS "deriva" new word

souvenirs

LET'S SEE WHAT HAPPENS

LAIA SOLÉ

situation cultivate the state of WONDER

green colour things disappearing

VICTOR random walk STOCHASTIC

brannian movement

unpredictable movement

VIC GROUP

LIQUID

I ♥ dissensus

TRANS LATING TRANS KATING

we talk different languages

COM APPLICAR? APPLICABILITY

UNCOMFORTABILITY IS ON THE ROAD

MOVEMENT ERRATIC

IT'S SLIPPERY

LET'S AT LIUKUESTEET KENKIIN

LET'S DANCE PLAY

MANIFESTACIO DEMONSTRATION PROTEST

TRANS LATING TRANS KATING

TRANS LAHTING

TRANS LATHING

TRANS LAT#INK

TERRASSA **· l'imaginari ·**

Incloc Terrassa en aquest mapa de les pràctiques però en realitat encara no hi he posat els peus.

Deriva Mussol està preparant la proposta de caminar el perímetre de Terrassa. Inicialment pensava que durant el període de pràctiques es faria aquest perímetre, un cap de setmana d'abril, però per varies raons les dates s'han aplaçat i es farà a mitjans de juny. Ja hi havia hagut algunes reunions prèvies amb persones vinculades al territori (abans de les meves pràctiques) i la proposta es tira endavant, però durant aquests mesos no he participat en cap activitat preparatòria tot i que Terrassa ha aparegut en diferents converses amb Deriva Mussol, en altres trobades o durant els desplaçaments que hem compartit. De fet, aquests espais en moviment, mentre es desplacen d'un lloc a un altre, també són moments on es parla de les propostes i es van prenent decisions.

Em sembla important incloure-ho a la memòria de pràctiques perquè precisament caminar el perímetre de Terrassa és una de les activitats que em pensava que faria durant les pràctiques. Les propostes sobre els perímetres de pobles i ciutats m'interpel·len molt tant per la meva experiència prèvia com a caminant (he participat en molts dels perímetres que s'han fet fins ara) com per la vinculació d'aquestes propostes amb el tema d'interès del Treball Final de Màster que està relacionat amb la noció de marges. Incloc Terrassa per parlar dels perímetres passats i dels que encara no he fet. Perquè la meva experiència com a estudiant en pràctiques no es pot desvincular de les experiències viscudes abans com a caminant. Constantment em retornen imatges, moments i reflexions d'altres perímetres. Un es connecta amb l'altre, i encara que no els hagi caminat *ara*, sí que formen part del meu imaginari.

BARCELONA

· compartir ·

Barcelona. La ciutat on es fa el màster. Una ciutat que representa l'excessiva centralització de la vida artística i cultural. Un lloc on he compartit aprenentatges i un lloc des d'on m'interessa parlar del territori.

Presentació amb el grup: cartografiada, corporitzada, improvisada

Abans de presentar aquesta memòria vaig fer una presentació amb el grup per compartir el procés de pràctiques i la manera com m'estava plantejant aquest treball. Tenia clares les idees que volia explicar i compartir, però el mateix dia de la presentació va ser quan vaig acabar de donar forma a aquesta estructura i va passar d'una manera bastant improvisada. La idea de situar sobre un mapa els llocs on havia estat va aparèixer en aquell moment, i és una representació que m'ha fet veure certs aspectes de l'experiència de pràctiques que m'havien passat desapercibuts.

La meva primera idea era explicar primerament el context de les pràctiques i després llistar els diferents moments o escenes en els que havia participat durant aquest període i comentar els principals aprenentatges o reflexions que m'endua de cada moment.

Després de la presentació vaig enviar un correu electrònic a l'Eva i en Jordi per compartir com havia anat i ho explicava així:

Aina Roca Anfruns <ainarocaaanfruns@g... 26 d'abr. 2019 21:46

per a eva.marichalarfreixa, Jordi ▾

Hola!

Aquesta tarda he fet una breu presentació de les pràctiques amb el grup del master. La idea era compartir què he fet, com tinc pensat estructurar la memòria i quins aprenentatges he tingut. I que hi poguéssim haver una mica de debat i aportacions de companys. Ara em toca preparar la memòria....

Em sap greu no haver-ho compartit mes amb vosaltres abans, pero encara ho podem fer mes enllà de les dates i terminis. Per mi es important que vosaltres tingueu retorn perque encara que no n'haguem parlat he après moltes coses i vull aportar el meu granet de sorra. :-)

Un dia quedem i us ho explico.

Per fer la presentació he improvisat. No tenia material preparat, tenia rumiat un esquema sobre el que volia dir. I poca estona abans se m'ha acudit representar geogràficament/gràficament les poblacions on han passat coses aquests mesos (Vic, savassona, Olot, Tarragona, (Terrassa), hospitalet, Lahti...) (he flipat una mica amb tant moviment en poc temps...).

Com que no tenia cap dibuix preparat, només un esquema a la llibreta, i erem poques persones, he dit que intentaria improvisar i he demanat que ens prenguessim el terra de l'aula com a mapa/territori i cada persona s'ha col·locat simbòlicament en una d'aquestes poblacions. Com un esquema o dibuix pero en 3D i amb el grup. Ocupant l'espai. Així també s'ha desfet una mica l'estructura d'aula/presentació asseguts ordenadament. He anat explicant cada escena/experiència i han anat sortint els temes, reflexions o aprenentatges que a mi m'han anat sortint arrel de les pràctiques. També era una manera de representar la idea de moviment i desplaçament en la manera de fer vostra, la deriva dels Deriva, el tema del territori, el contrast amb contextos molt institucionalitzats, les relacions humanes, el fet que ja havia participat en altres experiències prèviament... surten moltes coses.

Total, que cada dia sóc més fan vostra! Em quedo parada de tot el que surt d'aquestes experiències...

;))

Estic contenta perque he acabat improvisant una manera de presentar jugant amb els cossos de les persones que erem a l'aula. És una cosa molt senzilla però he sortit una mica de la meua zona de confort.

Ja trobarem el moment de compartir-ho. M'agradaria participar amb mes activitats de les que aneu fent i participar també amb els perímetres encara que formalment tanqui una memòria de pràctiques. Aquests dies pero també necessito gestionar be el temps per fer la part de redacció i lectures.... i per cuidar-me! moltes coses alhora ara mateix... pero ja anirem veient....

Gràcies als dos i una abraçada!

...

Aina

He volgut incloure aquesta part a la memòria per emfatitzar la potència que té l'acte de compartir la pròpia experiència, la importància del grup i el poder aprofitar intuïcions que apareixen en moments inesperats.

A qui em dirigeixo?

Per altra banda, una qüestió que se'ns planteja com a estudiants en pràctiques és a qui dirigeixo aquesta memòria. Al tutor, als companys de màster, a futurs estudiants, als Deriva Mussol? Aquesta memòria, amb aquest format, la penso com un document intern que es pot compartir amb els companys del màster i amb futurs estudiants, i l'escric des d'aquest context acadèmic. Igualment hi ha aprenentatges que vull compartir amb Deriva Mussol i no sé encara quina serà la forma de fer-ho, però m'imagino una caminada on puguem conversar sobre aquesta experiència.

Què m'ha mostrat el mapa?

Representar l'experiència d'aquestes pràctiques a través d'un mapa m'ha ajudat a visualitzar d'una manera molt més clara alguns aspectes que m'interessa assenyalar:

Els aprenentatges inesperats

Vaig començar el màster el curs passat i vaig decidir deixar les pràctiques i el TFM pel segon any. Recordo, però, una conversa amb en Fernando Hernández durant el primer curs on comentàvem possibles llocs on fer les pràctiques. Tenia la possibilitat de plantejar-me unes pràctiques a Vic, i recordo que en aquell moment vaig dir que m'interessava mirar quines altres opcions em podia oferir el màster. Des de la meua perspectiva, Vic representava un context conegut i que m'era bastant accessible. Puc conèixer bastant de prop diferents propostes del context artístic, cultural i educatiu de Vic, i d'entrada m'interessava aprofitar que estava en aquest màster per poder entrar en contacte amb altres contextos que em fossin més aliens.

Per altra banda, quan finalment vaig decidir fer les pràctiques amb Deriva Mussol va ser en un moment on creia que les pràctiques es centrarien sobretot en caminar els perímetres de Terrassa i Tarragona (sabia que ho estaven començant a moure) i que això podia acabar lligant amb el meu tema d'interès pel Treball Final de Màster.

Finalment, un cop acabades les pràctiques m'adono que les meves expectatives no tenen res a veure amb el que ha passat realment. No he anat als llocs que m'havia imaginat i he après coses que no m'esperava. Tot i tenir una vinculació prèvia amb Deriva Mussol i conèixer -suposadament- aquest context, he après moltes coses que desconeixia i que m'han sorprès. Experimentar aquesta possibilitat de descoberta en allò que tenim més a prop és un dels principals aprenentatges que m'emporto.

El no-lloc dels Deriva

Deriva Mussol no té una seu. No té un sol lloc on ubicar-se. Precisament per això també he volgut representar l'experiència de les pràctiques a través d'un mapa i d'uns recorreguts geogràfics. Per evidenciar aquest moviment que és intrínsec de les pràctiques que proposen i de la seva mateixa manera de funcionar com a col·lectiu.

Per altra banda el mapa de les pràctiques també em parla del territori. Des del punt de vista del màster, o almenys des de la centralitat de Barcelona, Vic estaria situada en una zona perifèrica. Queda lluny. Hi ha una distància, un temps i uns imports (la T-10 és de 6 zones) que la situen en un altre lloc respecte altres centres de pràctiques. La distància de Vic a Barcelona no sembla la mateixa que la de Barcelona a Vic. I això segurament és extensiu per moltes poblacions. Capitals centrífugues. Ho és Barcelona respecte les comarques i ho és Vic respecte els pobles de l'entorn. El tema territorial té una clara dimensió política i és un aspecte sovint reivindicat des de les comarques. Una reivindicació també present en el posicionament de Deriva Mussol.

Deriva Mussol s'ubica a Vic però en realitat no té una seu ni una sola ubicació. Es mou. El mapa d'aquestes pràctiques ho evidencia molt clarament i m'ajuda a veure com la reivindicació del territori es porta a la pràctica d'una manera natural. Abans de veure-ho dibuixat no era conscient de la quantitat de desplaçaments que he fet durant aquestes pràctiques i ho llegeixo com una forma de resistència a una centralitat que tendeix a engolir-ho tot.

La deriva dels Deriva

Deriva Mussol es caracteritza precisament per no tenir una definició tancada, estanca, immòbil. Les accions i les propostes que plantegen són permeables i la seva mateixa manera de concebre's i de funcionar com a col·lectiu també està impregnada d'aquesta permeabilitat, de moviment.

A la seva pàgina web es poden consultar les diferents propostes que han anat fent. No hi ha, com passa precisament en contextos institucionals, una definició tancada d'una missió, visió, objectius o projectes. Funcionen d'una manera orgànica. I aquí hi ha un aspecte que m'agrada destacar: tot aquest treball, els aprenentatges i les reflexions que m'han aportat aquestes pràctiques em porten d'alguna manera a definir precisament això: qui són i quin posicionament tenen. No he llegit la seva missió i els seus objectius però d'alguna manera els descriu entre les línies d'aquesta memòria. Des de la meua mirada i a partir del que descobreixo acompanyant-los.

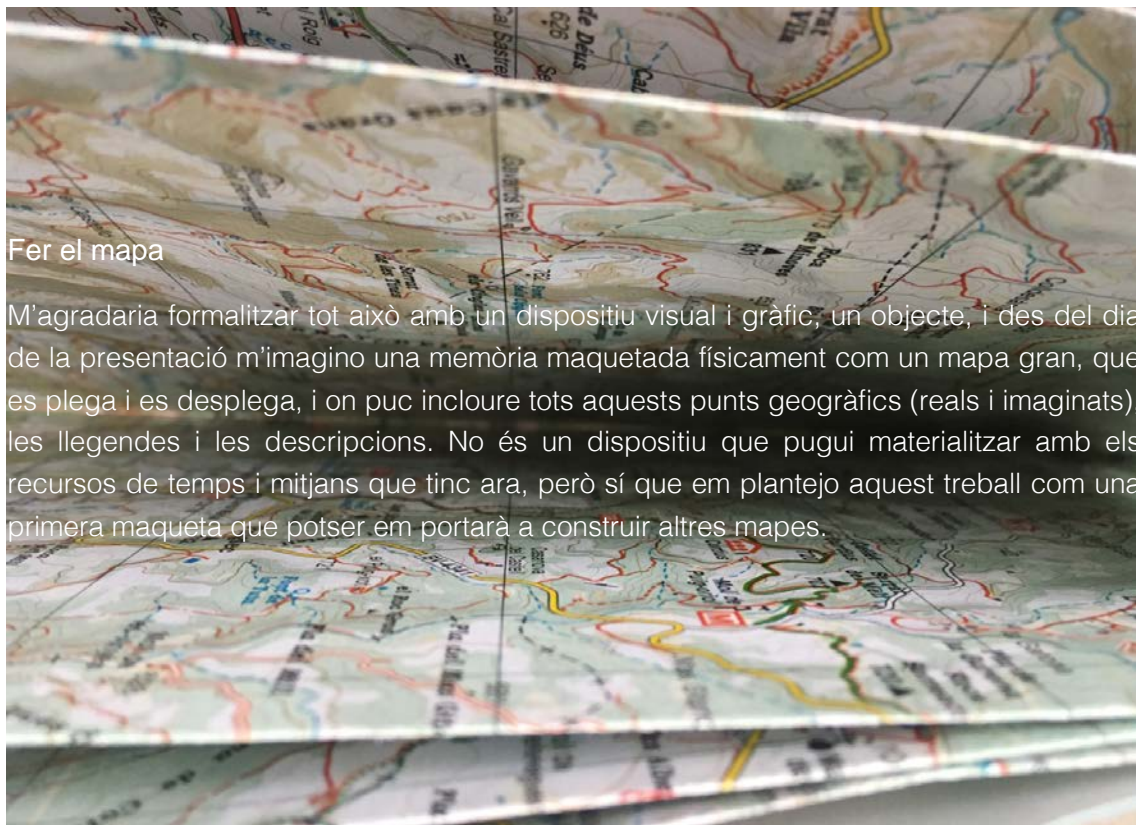
El cap i tal

Al llarg de tot el treball parlo d'aquesta *deriva dels Deriva*, d'un seu posicionament que emergeix a través del que fan i a través del que són, i que per mi té una connotació política perquè com a col·lectiu actuen i evolucionen contraposant-se d'alguna manera a les lògiques econòmiques a les que ens indueix el capitalisme. Defugen de determinades estructures i marcs de funcionament que ens constreixen en molts altres àmbits de la nostra vida en societat.

Deriva Mussol no parteix d'una lògica econòmica ni d'un anàlisi cost-benefici en termes monetaris. Com a col·lectiu no van néixer amb aquest objectiu. En aquests moments no estan constituïts com a entitat jurídica i per tant es mouen des d'una altra posició. Podria dir que això els hi dóna un cert grau de llibertat (si obvio els matisos que tindria parlar en termes de *llibertat*). No tenen el tipus de pressió que hi pot haver en contextos empresarials i institucionals que necessiten rendir comptes i justificar-se i intentar sobreviure en un entorn marcat per les lògiques capitalistes. De totes maneres, quan dic que Deriva Mussol es situa

en un altre marc, no afirmo en cap cas que siguin aliens al seu context. Simplement es posicionen i responen a la realitat que ens envolta. No estar constituïts com a entitat també els obliga a plantejar-se altres qüestions relacionades amb aspectes administratius i en algunes ocasions això els pot condicionar a l'hora de formalitzar algunes de les seves propostes.

Reivindicar el posicionament de Deriva Mussol em sembla imprescindible i necessari, però alhora em parla de la precarietat a la que estem sotmesos i a la que sovint ens habituem sense ni tant sols adonar-nos-en. Puc veure les possibilitats que té el fet de no haver de funcionar sota una lògica econòmica, però alhora em pregunto: per què en surten d'aquesta lògica? Per una banda els hi permet moure's amb més flexibilitat i donar sentit a les seves pràctiques. Però per altra banda s'evidencia, de nou, la situació de precarietat a la que estem acostumats i que hem assimilat com a normal en contextos artístics i culturals.

Fer el mapa

M'agradaria formalitzar tot això amb un dispositiu visual i gràfic, un objecte, i des del dia de la presentació m'imagino una memòria maquetada físicament com un mapa gran, que es plega i es desplega, i on puc incloure tots aquests punts geogràfics (reals i imaginats), les llegendes i les descripcions. No és un dispositiu que pugui materialitzar amb els recursos de temps i mitjans que tinc ara, però sí que em plantejo aquest treball com una primera maqueta que potser em portarà a construir altres mapes.

LLOCS QUE NO SURTEN AL MAPA · llegir i rellegir ·

Les capes i el caminar

Durant totes les pràctiques m'han anat ressonant experiències prèvies del caminar i alhora m'han anat apareixent referents teòrics que no coneixia. És com si s'estigués construint una biblioteca al meu voltant. Van arribant referències i connexions vinculades amb el caminar que encara no puc ordenar.

Aquestes dues capes, la de l'experiència prèvia del caminar i la dels referents que es van sumant, per mi formen part de la mateixa experiència de pràctiques. Li donen una altra dimensió. Les pràctiques em serveixen per llegir i descobrir referents nous i des d'aquí rellegir les meves pròpies experiències i en definitiva enriquir-les.

Un dels referents que he començat a incorporar durant aquest període i que forma part dels referents de Deriva Mussol és Francesco Careri. Careri (2013) es refereix a l'acte de caminar com una forma d'habitar el món que remunta a temps remots: "Durante miles de años, cuando era todavía impensable la construcción física de un lugar simbólico, recorrer el espacio constituía un medio estético a través del cual resultaba posible habitar el mundo" (: 54). Al seu llibre "Walkscapes. El andar como práctica estética" reflexiona sobre el valor simbòlic dels recorreguts i de l'etern errar de l'home i revisa l'evolució de com el caminar ha format part de pràctiques artístiques i estètiques en diferents moments de la història (des del dadaisme, el surrealisme, els situacionistes, el land walk i altres pràctiques contemporànies).

Rellegir ara les meves experiències del caminar em fa pensar sobre aquesta pràctica. Caminar forma part de la nostra quotidianitat i és un acte que fem o que podem fer en molts moments i situacions. I em pregunto: hi ha alguna cosa que fa diferents el caminar quotidià, el caminar per desplaçar-me d'un lloc a un altre, el caminar excursionista, el caminar esportista o el caminar en contextos artístics? Des de la meva experiència sí que hi ha una diferència que ve marcada per la intenció. Quan he caminat des de contextos artístics i culturals, on es planteja alguna acció al voltant del caminar des d'una mirada artística i estètica, m'he trobat que l'experiència m'obre una dimensió més reflexiva, em convida a pensar, i això passa probablement perquè hi ha aquesta intencionalitat.

Alhora aquesta dimensió és quelcom inherent al caminar mateix. Al seu article sobre la Vespertina a Savassona Irene Solà (2019) referencia a Lluís Calvo que parla del caminar com "una manera de viure, un desvetllar-se que ens permet deixar enrere la competència, la manca de compromís, la velocitat. És un acte de resistència, de lentitud, de curiositat, de dimensió espiritual, d'amistat, de llibertat, d'humilitat, d'exploració."

Com més va, més coses s'interconnecten i més preguntes se m'obren. És possible que tot el que vaig trobant em porti a expandir la meua pròpia noció i experiència del caminar. Que la mirada i la intenció formin part de la meua quotidianitat i que la dimensió reflexiva no quedi relegada exclusivament a les experiències acotades en el marc de les pràctiques artístiques. Perquè, hi ha un límit entre art i vida?

BIBLIOGRAFIA

- Careri, Francesco (2013). *Walkscapes. El andar como práctica estética*. Barcelona, Espanya: Editorial Gustavo Gili.
- Marichalar-Freixa, Eva (2019). Derive & walk. A: Benmergui, Raquel, Owens, Allan i Pässilä, Anne (Ed.). *Beyond Text. Art-based methods for research, assessment and evaluation*. (pp. 82-91). Draft ebook pendent de publicació presentat durant el mòdul de formació fet a Finlàndia el març de 2019 en el marc del projecte europeu Beyond Text.
- Solà, Irene (2019). *Vespertina a Savassona*. Diari digital La Llança [en línia]. Recuperat el maig de 2019, de: https://www.elnacional.cat/lallanca/ca/profunditat/vespertina-savassona-deriva-mussol_367627_102.html

La majoria de fotografies incloses a la memòria són d'autoria pròpia i estan fetes durant el període de pràctiques. Algunes fotografies no són meves i les he extret de l'arxiu fotogràfic públic de Deriva Mussol o del material compartit durant el mòdul de formació del projecte Beyond Text.